

۱

راهنمای کامل و کاربردی

یادگیری مشارکتی

دکتر محمدرضا کرامتی

دانشیار دانشگاه تهران

زهره همتی

مدیر موسسه فرهنگی هنری فروغ فلق

کرامتی، محمدرضا، ۱۳۴۷.
راهنمای کامل و کاربردی یادگیری مشارکتی / محمدرضا کرامتی، زهرا همتی.
تهران: فروغ فلق، ۱۳۹۴. ۹۶ ص.
۷۰۰۰۰ ریال: 978-600-95722-1-2

فیفا
یادگیری مشارکتی، کارگروهی در آموزش و پرورش، کلاسنداری، مطالعه و فراگیری.
همتی، زهرا، ۱۳۴۱.

LB ۱۰۳۲۴۲۱۳۹۴

۳۷۱/۳۹۵

۳۹۲۳۴۱۲

یادگیری مشارکتی

نویسنده: دکتر محمدرضا کرامتی و زهرا همتی

ناشر: فروغ فلق

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۴

ISBN: 978-600-95722-1-2

انتشارات فروغ فلق: تهران. خ ولیعصر. کوچه رحمتی بهمیری. پ ۲۸.

۰۹۱۲۱۲۱۸۱۰۲-۰۹۱۲۵۵۵۵۵۷۲-۸۸۹۲۷۹۷۰

www.forughfalagh.com

انتشارات زندگی شاد: تهران. مرزداران. سرسبز جنوبی. گل دیس ۸ پ ۲۸-ط ۳.

۹۱۵۵۰۳۵۶۱۷-۰۹۱۹۵۶۱۶۴۹۹-۴۴۲۷۸۶۳۱

www.zendegieshad.ir

۷۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه..... ۵

فصل اول: فلسفه یادگیری مشارکتی..... ۷

انضباط درونی یا بیرونی؟!

پاداش‌های درونی یا بیرونی؟!

رفاقت یا رقابت؟!

نقش مربی و معلم

به‌سوی یادگیری مشارکتی

فصل دوم: مفهوم یادگیری مشارکتی..... ۳۱

تعریف یادگیری مشارکتی

یادگیری مشارکتی و یادگیری مبتنی بر همکاری

آموزش متقابل

تفاوت یادگیری مشارکتی و آموزش متقابل

ضرورت کاربرد یادگیری مشارکتی در کلاس درس

مقایسه یادگیری مشارکتی با یادگیری رقابتی و انفرادی

فصل سوم: مشخصه‌های یادگیری مشارکتی..... ۵۵

فصل چهارم: گروه مشارکتی..... ۶۹

تعریف گروه مشارکتی

مراحل شکل‌گیری گروه مشارکتی

گروه مشارکتی واقعی کدام است؟

گروه و تیم

گروه‌های نوعی و گروه‌های مشارکتی

انواع کار گروهی مشارکتی

فصل پنجم: اعضاء گروه مشارکتی..... ۸۱

ترکیب اعضاء

انتخاب اعضاء

نقش اعضاء

منابع..... ۹۲

مقدمه

علی‌رغم اینکه در محافل علمی و حتی اجرایی صحبت از فعال بودن شاگرد می‌شود اما روش‌های سنتی (به‌ویژه سخنرانی) همچنان بر نظام آموزشی سایه انداخته و موجب گردیده شاگردان در زمینه یادگیری مفاهیم درس، کمتر با موقعیت‌های چالش‌آور مواجه شوند، فرصت‌های کمتری برای تعامل، هم‌فکری، همکاری و بحث و گفتگوی معلم با شاگرد و شاگردان با یکدیگر فراهم شود، رقابت جایگزین همکاری گردد و احتمال خطر جمع‌گریزی و گوشه‌گیری در بین شاگردان افزایش یابد (کرامتی، ۱۳۷۶).

در این شرایط گرچه تخته‌سیاه جایگزین Power Point و وایت‌برد و نیمکت‌ها جایگزین صندلی‌های متحرک شده‌اند اما معلمان اغلب گوینده بوده و از دانش‌آموزان انتظار دارند دریافت‌کننده دانش باشند (نه تولیدکننده آن) و فقط به امتحان فکر کنند. این در حالی است که پژوهش‌ها نشان داده دانش‌آموزانی که از طریق یادگیری فعال می‌آموزند ضمن اینکه از یادگیری لذت می‌برند، مهارت‌های اجتماعی‌شان نیز تقویت می‌شود (کرامتی، ۱۳۸۴) از جمله روش‌های فعال، یادگیری مشارکتی است که موضوع اصلی کتاب حاضر است.

این کتاب حاصل تلاش چندین ساله است که بر اساس تجربیات واقعی و جدیدترین پژوهشهای بومی و بین‌المللی به نگارش درآمده است. چاپ اول آن در سال ۱۳۸۳ در تیراژ ۳۰۰۰ نسخه در کمتر از شش ماه تمام شد. چاپ دوم آن در سال ۱۳۸۴ بلافاصله نایاب گردید. این استقبال کم‌نظیر، مرا ترغیب نمود تا کتاب را با نگاهی ژرف، جامع و کاربردی مورد بازنگری قرار دهم و تازه‌ترین دیدگاه‌ها را در آن بگنجانم. این کار یک دهه طول کشید. بسیار خوشحالم این تلاش زمانی به بار نشسته که بسترهای مناسب برای کاربرد آن در نظام آموزشی در عصر طلایی اعتدال و امید بیش از پیش فراهم گشته است. کتاب حاضر اولین قسمت از مجموعه کامل و کاربردی است که شما را با زیربناهای اصلی یادگیری مشارکتی آشنا می‌کند. در قسمتهای بعدی با روشها و فنون یادگیری مشارکتی و همچنین طراحی و اجرای یادگیری مشارکتی آشنا خواهید شد.

دکتر محمدرضا کرامتی

دانشیار دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران

mkeramaty@ut.ac.ir